

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سُورَةُ النِّسَاءِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَالْهُوَ سَلَامٌ

مؤلف:

علامہ سید محمد حسین طباطبائی

طباطبایی، محمد حسین، ۱۲۸۱ - ۱۳۶۰.

سنن النبی / مؤلف محمد حسین طباطبایی؛ مترجم حامد رحمت کاشانی. — تهران: پیام

عدالت، ۱۳۸۵.

ISBN 964-7633-84-X

۲۴۰ ص.

فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

کتابنامه به صورت زیر نویس.

۱. نیت نویی. ۲. محمد (ص)، پیامبر اسلام، ۵۳ قبل از هجرت - ۱۱ ق. — احادیث. ۳.

مستحب (فقه). ۴. احادیث شیعه — قرن ۱۴. الف. رحمت کاشانی، حامد، ۱۳۶۰ - . مترجم. ب.

عنوان.

۲۹۷/۹۳

BP ۲۳/۴۶۶۲۱

۱۳۸۵

۱۳۳۲۵ - م۵

کتابخانه ملی ایران

سنن النبی ﷺ

مؤلف: علامه سید محمد حسین طباطبایی

مترجم: حامد رحمت کاشانی

شمارگان: ۱۰۱۰۰ جلد نوبت چاپ: اول تابستان ۸۵

حروفچینی: مهدی فیروزخانی

چاپ: پیام حق صحافی: میثم

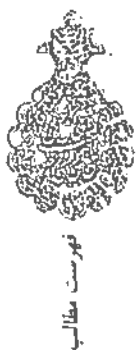
ناشر: انتشارات پیام عدالت

تهران، خیابان ولیعصر - میدان منیریه - خیابان منیریه پلاک ۱۶۵

تلفن: ۶۶۴۱۰۸۴۹ - دورنگار: ۶۶۴۹۸۳۲۶

شابک: ۹۶۴-۷۶۳۳-۸۴-X

فهرست مطالب

۷	مقدمه مترجم
۱۳	مقدمه مؤلف
۱۵	شما یل پیامبر ﷺ
۳۴	آداب معاشرت حضرت با مردم
۴۳	ملحقات آداب معاشرت
۶۱	آداب پیامبر در نظافت و آرایش
۶۷	ملحقات آداب نظافت
۷۱	باب آداب سفر
۷۳	ملحقات سفر
۷۷	باب آداب لباس پوشیدن
۸۲	ملحقات لباس پوشیدن
۸۴	باب آداب پیامبر در مسکن
۸۵	ملحقات آداب پیامبر در مسکن
۸۷	آداب خوابیدن و بستر
۸۸	ملحقات آداب خوابیدن و بستر
۹۱	آداب زناشویی و تربیت فرزند
۹۳	ملحقات آداب زناشویی و تربیت فرزند
۹۸	آداب خوردن، آشامیدن و سفره
۱۰۹	ملحقات خوردن و آشامیدن
۱۱۷	آداب بیت الخلا
۱۱۹	ملحقات آداب بیت الخلا

۱۳۱	آداب حضرت در امور اموات
۱۳۴	ملحقات امور اموات
۱۳۹	آداب امور درمانی
۱۳۰	ملحقات آداب امور درمانی
۱۳۲	باب آداب مسواک زدن
۱۳۴	ملحقات باب مسواک زدن
۱۳۵	باب آداب وضو
۱۳۸	ملحقات آداب وضو
۱۴۰	باب آداب غسل
۱۴۲	ملحقات آداب غسل
۱۴۳	آداب نماز
۱۵۸	ملحقات آداب نماز
۱۷۲	آداب روزه
۱۷۶	ملحقات آداب روزه
۱۷۹	آداب اعتکاف
۱۸۰	باب صدقه
۱۸۱	ملحقات باب صدقه
۱۸۳	آداب آن حضرت در قرائت قرآن
۱۸۵	ملحقات آداب قرائت قرآن
۱۸۷	آداب دعا
۱۸۷	دعای آن حضرت هنگامی که خود را در آینه می دید
۱۸۸	دعای آن حضرت هنگامی که بر مرکب سوار می شد
۱۸۸	دعای آن حضرت هنگامی که در سفر شب فرا می رسید
۱۸۹	دعای آن حضرت هنگامی که لباس جدیدی می پوشید
۱۹۰	دعای آن حضرت هنگامی که از جابر می خواست
۱۹۰	دعای آن حضرت هنگام وارد شدن به مسجد و خارج شدن از آن
۱۹۱	دعای آن حضرت وقتی، موقع خواب به بستر می رفت
۱۹۲	دعای آن حضرت هنگامی که سفره پهن می شد

دعای آن حضرت هنگامی به سمت غذا دست می‌برد.....	۱۹۲
دعای آن حضرت هنگامی که سفره را جمع می‌کردند.....	۱۹۲
دعای آن حضرت هنگام غذا خوردن و شیر نوشیدن.....	۱۹۳
دعای آن حضرت هرگاه میوه نویر می‌دید.....	۱۹۳
دعای آن حضرت هنگام وارد شدن به دستشویی.....	۱۹۴
دعای آن حضرت وقتی از قبرستان عبور می‌کرد.....	۱۹۴
دعای آن حضرت در زیارت اهل قبور.....	۱۹۵
دعای آن حضرت هرگاه از چیزی خوشحال و یا ناراحت می‌شد.....	۱۹۵
دعای آن حضرت هرگاه چیزی را می‌دید که دوست داشت.....	۱۹۵
ذکری که آن حضرت موقع شنیدن اذان می‌گفت.....	۱۹۵
ذکر آن حضرت که در رکعت آخر نماز مغرب می‌گفت.....	۱۹۶
ذکر و دعای قنوت نماز وتر آن حضرت.....	۱۹۶
دعای آن حضرت موقع افطار.....	۱۹۷
دعای آن حضرت در تعقیبات نماز.....	۱۹۷
دعایی دیگر از آن حضرت در تعقیبات نماز.....	۱۹۸
دعای آن حضرت بعد از نافله صبح.....	۱۹۹
دعای آن حضرت در تعقیب نماز صبح.....	۲۰۰
ذکر آن حضرت بعد از نماز صبح.....	۲۰۰
دعای حضرت در تعقیب نماز ظهر.....	۲۰۱
دعای آن حضرت در سجده.....	۲۰۲
دعای آن حضرت وقتی می‌خواست از نماز بازگردد.....	۲۰۲
دعای آن حضرت بعد از نماز.....	۲۰۲
نماز و دعای آن حضرت در آغاز سال جدید.....	۲۰۳
دعای آن حضرت در شب نیمه شعبان.....	۲۰۴
عمل دیگری از آن حضرت در شب نیمه شعبان.....	۲۰۵
دعای آن حضرت هنگام دیدن هلال ماه.....	۲۰۶
دعای آن حضرت هنگام دیدن هلال ماه رمضان.....	۲۰۷
ذکر آن حضرت در هر روز.....	۲۰۷

۲۰۸.....	ذکر آن حضرت در هر صبح و شام
۲۰۹.....	دعا و تعویذ حضرت برای سردرد
۲۰۹.....	دعا و تعویذ حضرت برای رقع تب و درد
۲۰۹.....	تعویذ حضرت برای رفع تب
۲۱۰.....	دعا و تعویذ آن حضرت برای دفع سیخر
۲۱۱.....	دعا و تعویذی دیگر
۲۱۱.....	دعای آن حضرت موقع گرفتاری‌ها و ناراحتی
۲۱۲.....	دعای آن حضرت برای حفظ قرآن
۲۱۲.....	دعای آن حضرت برای محفوظ ماندن از شر دشمن
۲۱۴.....	ملحقات باب دعا
۲۱۴.....	دعای آن حضرت در بامداد
۲۱۵.....	دعای آن حضرت در سختی‌ها و مشکلات
۲۱۵.....	تعویذ رسول خدا ﷺ
۲۱۶.....	تعویذ دیگری از حضرت در سختی‌ها و گرفتاری‌ها
۲۱۶.....	دعای آن حضرت وقتی از چیزی اندوهگین می‌شد
۲۱۷.....	دعای آن حضرت هنگام دیدن هلال ماه نو
۲۱۸.....	دعای آن حضرت هنگام دیدن هلال ماه زجب و سایر ماه‌ها
۲۱۹.....	دعای آن حضرت در شب اول ماه رمضان
۲۱۹.....	دعایی که جبرئیل به آن حضرت آموخت
۲۲۱.....	ملحقات باب حج
۲۲۳.....	ملحقات نوادر
۲۲۶.....	ملحقات باب شمائل

مقدمه مترجم:

حمد و سپاس خدای را که بر بنده حقیر و ناتوانش منت نهاد و اجازه اش داد تا به دریای کرامت نبوی ﷺ وارد شود و قدری از آن بهره گیرد.

در این وانفسای جهان، که هر کس داعیه دار هدایت و دستگیری انسانهاست، عقل حکم می کند، که انسان جز به کسی که متصل به حقیقت و دور از اشتباه است، متمسک نشود. در میان هدایت گنندگان هدایت شده، وجود اقدس پیامبر اعظم ﷺ از ویژگیهای منحصر به فردی برخوردار است که خدای متعال در جای جای قرآن کریم به آن تصریح فرموده است. از جمله آنها:

۱- اتصال به وحی

مصحف شریف درباره حدیث رسول خدا ﷺ که عبارتست از گفتارها و اعمالی که حضرت انجام می دهد، می فرماید:

«و ما ينطق عن الهوى إن هو إلا وحي يوحى» «پیامبر از روی هوا و هوس سخن نمی گوید و آنچه می گوید وحی است که به او نازل می شود.» بنابراین این اطمینان برای انسان حاصل می شود که کمترین خطایی در گفتار حضرتش راه ندارد.

۲- دستور به اطاعت مطلق

قرآن مجید درباره اطاعت مطلق از حضرت می فرماید:

«ما آتاکم الرسول فخذوه و ما نهاکم عنه فانتهوا»^۱ «آنچه رسول برایتان آورد بگیرید و آنچه که شما را از آن بازداشت ترک کنید».

۳- الگوی برتر

قرآن کریم اعمال و رفتار رسول خدا ﷺ را بهترین الگو و سرمشق همه بشریت می‌داند و می‌فرماید:

«لقد کان فی رسول الله أسوة حسنه لمن کان یرجو الله و الیوم الآخر و ذکر الله کثیراً»^۲
«به درستی که رسول خدا ﷺ برای کسانی که خدا و آخرت را می‌خواهند و دائم به ذکر او مشغولند، سرمشقی نیکوست».

۴- رحمت برای همه جهانیان

قرآن کریم، وجود مقدس پیامبر اعظم ﷺ را مایه رحمت برای همه جهانیان - و نه فقط مسلمانان - می‌داند.^۳ در واقع پیامی که حضرت ختمی مرتبت ﷺ برای جهان و جهانیان آورد، چنان است که اگر محور گفتگوی تمدنها و مباحثات ادیان قرار گیرد، وحدت و رحمت و یگدلی، عالم را متحول خواهد ساخت.

اهمیت توجه و دقت در سیره نبوی ﷺ

با توجه آیاتی که گذشت و با نظر به این که، پیامبر اعظم ﷺ خاتم همه پیامبران قبلی و کامل کننده شریعت‌های گذشته بوده است و تا قیامت مسؤول هدایت انسانهاست، به اهمیت توجه به رفتار و اخلاق نبوی ﷺ پی می‌بریم. زیرا رسول خدا ﷺ به عنوان شارع مقدس^۴ با تمام اخلاق و رفتارش زوایای پنهان دین را برای مردم، روشن می‌نماید. برای تأیید گفتارمان حدیثی مهم از امام سجاد علیه السلام را تقدیم می‌کنیم:

۲- احزاب آیه ۲۱

۱- سوره حشر آیه ۷

۴- شیعه رسول خدا(ص) را جزء شارع مقدس می‌داند.

۳- منظور: رحمه للعالمین است.

کلام امام سجاد^{علیه السلام} در توجه به سیره و سنن نبوی

سنن
پیامبر

«قال علی بن الحسین^{علیه السلام} کنا نعلّم مغازی^۱ النبی^{صلی الله علیه و آله} [آله و] سلم کما نعلم السورة من القرآن^۲» «امام سجاد^{علیه السلام} فرمود: ما در کودکی آداب و سنن و سیره پیامبر^{صلی الله علیه و آله} را در زندگی و جنگها می آموختیم، همان گونه که سوره های از قرآن را می آموختیم.» از این روایت روشن می شود که امامان شیعه^{علیهم السلام} عنایت ویژه ای به خصوصیات رفتاری پیامبر اکرم^{صلی الله علیه و آله} در جنگ و صلح، سفر و حضرو عبادت و فراغت و... داشته اند. و به اصحاب دانشمند خود، که بعدها فقهای امت اسلامی گشتند می آموختند، چگونه از رفتار نبوی^{صلی الله علیه و آله}، احکام الهی را استنباط نمایند.

بنابراین اندیشوران مسلمان از آغاز، برای حرکات و سکنات و گفتار و رفتار رسول اعظم^{صلی الله علیه و آله} حساب ویژه ای باز کردند.

به طوری که ابوعیسی ترمذی (متوفی ۲۷۹) کتابی مستقل در این باب به نام «الشمائل المحمدية» نگاشت^۳، و این در حالی است که ترمذی صاحب سومین کتاب مهم حدیثی اهل سنت و صاحب یکی از صحاح سته می باشد و در میان نویسندگان از اهمیت والایی برخوردار است.

در میان شیعه نیز کتابهای بسیاری نوشته شده است که بخشهای زیادی از آنها در مورد اخلاق و رفتار پیامبر^{صلی الله علیه و آله} می باشد، تعداد این کتابها از حد شمارش بیرون است.^۴

۱- مغازی به جنگهای پیامبر گفته می شده است، اما بعدها از نظر لغت در کتب تاریخ و سیره توسعه یافته و گاهی به جای سیره و سنن نبوی نیز استفاده شده، مانند مغازی واقدی که خیلی از مطالب کتاب اصلاً مربوط به جنگهای نبوی نیست.

۲- البدایه و النهایه ج ۳ ص ۲۹۷ - السیره النبویه ابن کثیر ج ۲ ص ۲۵۵ - سبل الهدی و الرشاد ج ۴ ص ۱۰

۳- چاپهای متعدد این کتاب در بازار کتاب متداول است از جمله چاپ: دار الفیحاء سال ۱۴۲۱ هـ ق - ۲۰۰۱ میلادی این کتاب را شیخ ابراهیم البیجوری شرح کرده و مواهب اللدینه نامیده و محمد ناصرالدین البانی آن را تحقیق کرده و مختصر نموده است. برای شروح دیگر این کتاب نک: ایضاح المکنون نوشته اسماعیل پاشا بغدادی ج ۲ ص ۵۴ ط دار احیاء التراث عربی، بیروت

۴- مانند مناقب الی ابی طالب ابن شهر آشوب اعلام الوری طبرسی، کافی بخش کتاب الحجّة، تحف العقول ابن شعبه، بحار الانوار علامه مجلسی و بسیاری کتب دیگر.

سؤالی مهم و حقیقتی تلخ

با توجه به اهمیت سیره نبوی و توجه عموم مسلمین و ثبت و ضبط تمام ویژگیها و خصلتهای حضرت، سؤالی مهم، و حقیقتی تلخ باقی می ماند. قبل از پرسش این سؤال نظر خوانندگان محترم را به دقت مورخین نسبت به پیامبر ﷺ و جزئیات زندگی ایشان جلب می کنیم. مورخین که به اهمیت توجه به همه جوانب زندگی رسول خدا ﷺ پی برده بودند، حتی به ریزترین و بی اهمیت ترین مسایل اطراف حضرت نیز توجه داشتند، به طوری که در تاریخ ثبت شده است که:

- رسول خدا ﷺ بیست تار موی سپید در محاسنش داشت.

- نام یکی از اسبهای پیامبر ﷺ «لحیف» بود و از آن رو به این نام، نامیده شده بود که دم درازش را مانند لحاف بر زمین می گسترده.

- نام شتر پیامبر ﷺ «قصوا» بود که آن را چهارصد در هم خرید و با آن هجرت فرمود، این شتر از چهارپایان بنی خزیمه و نام دیگرش عضباء بود و گفته شده کنار گوشش بریدگی وجود داشت.

- نام استر پیامبر «ذُلْدُل» و مقوقس آن را هدیه داده بود و تا حکومت معاویه زنده ماند.

- نام عمامه سیاه پیامبر «سحاب» بود و آن را در صلح حدیبیه، فتح مکه، عید قربان و عید فطر و نماز جمعه و... بر سر می گذاشت و در روز غدیر بر سر علی ﷺ گذاشت.

- نشستن پیامبر معمولاً به این گونه بود که زانوانش را جمع می کرد و دستانش را دور آنها حلقه می فرمود و در اصطلاح چمباتمه می زد.

- ذکر پیامبر موقع رفتن به بیت الخلا این بود: «خدایا از شیطان پلید نجس خبیث ناپاک به تو پناه می برم، خدایا ناراحتی را از من دور کن و مرا از شیطان رانده شده، پناه ده.»

- آن حضرت خیار را با نمک می خورد و اگر نمک نبود با خرما میل می کرد.
- در خانه عایشه همسر پیامبر ﷺ رو به شام باز می شد و جنس چوب آن از «عرعر» یا «ساج» بود و این در یک لنگه داشت، نه دو لنگه.

قدمه

- رسول خدا ﷺ به صورت عرضی مسواک می‌زد و نه عمودی.

وقتی انسان به این مطالب در تاریخ می‌رسد، فکر می‌کند وقتی به این چیزهای بی‌اهمیت توجه شده، پس لابد موضوعات مهم و حساس به طور کامل جمع و در صفحات تاریخ ثبت شده است، اما متأسفانه این گونه نیست.

ما با مراجعه به تاریخ، در می‌یابیم رسول خدا ﷺ در فلان جنگ چه رجزی خوانده، با چه کسی و با چه سلاحی جنگیده است.

در می‌یابیم ایشان در چه زمانی به کجا رفته و کی برگشته و در می‌یابیم....

اما نمی‌دانیم، دختر بزرگوارش، که سرور زنان دو جهان است، به چه علتی^۱ و در چه سنی از دنیا رفته و حتی در کجا مدفون است.^۲ در این مقدمه کوتاه در صد ریشه‌یابی این مسأله نیستیم، فقط هدفمان این بود که متذکر شویم دست تحریفگران، خائنان و غاصبان حکومت بعد از پیامبر خدا ﷺ در طول تاریخ، مدام در حال خاموش کردن نور خدا بوده، در حالی که خداوند، خود حافظ آیین و شریعتش می‌باشد.^۳

به خواست خدا، عالمان شیعه، که همواره بیدار و بیدارگر بوده‌اند، آداب، سنن، اخلاق و سیره نبوی را پالایش کرده و در گوهر راستین آن را از لوث تحریف و آلودگی خرافات دور ساخته و آن را به جامعه تقدیم نمودند.

و اما این کتاب که به دست توانای مفسر فیلسوف و فقیه صمدانی، آیت الله سید محمد حسین طباطبایی رحمه الله تألیف گردیده، حاصل بخشی از تلاشهای فرهیختگان شیعه در حفظ و حراست از آداب و سنن نبوی است.

علامه طباطبایی رحمه الله در این کتاب، روایات را به ابوابی تقسیم فرموده است و اولین

۱- البته علت آن برای شیعه معلوم است، از بهترین کتاب‌های در این زمینه، کتاب، رنج‌های حضرت زهرا علیها السلام است که علامه سید جعفر مرتضی عاملی نگاشته است.

۲- این مسأله موجب هدایت بسیاری از مسلمانان گردیده مانند عبدالمنعم حسن که در کتابش «بنور فاطمه اهتدیت» این ماجرا را دلیل تشیع خود ذکر کرده است.

۳- نک: منع تدوین حدیث سید علی شهرستانی، معالم المدرستین علامه عسکری - الصحيح من سيرة النبي الاعظم سید جعفر مرتضی عاملی که در ۳۰ جلد زوایای پنهان زندگی رسول خدا(ص) را مورد تحقیق قرار داده است و به خواست خدا به زودی به علاقه‌مندان عرضه می‌شود.

بسم الله الرحمن الرحيم

مترجم این کتاب جناب آقای فقهی، نیز به هر باب از این کتاب ملحقاتی افزوده‌اند. علی‌رغم زحمتهای فراوانی که ایشان و سایر مترجمین این کتاب کشیده‌اند و راقم این سطور از همه آنها استفاده کرده است، اما سعی گردیده کاستی‌ها، عبارات مغلق و کم دقتی‌هایی که گاهی در ترجمه بعضی از عبارات رخ داده است، بر طرف گردد و با جملاتی ساده و روان، در سال پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله به جامعه جوان کشور تقدیم گردد.

تذکر ضروری این است که بعضی از روایات ملحقات که جناب آقای فقهی به کتاب افزوده‌اند به علت ضعف مفرط روایات یا جعلی بودن حذف گردید.

در پایان مراتب تشکر و امتنان خود را از آقای مجید هادی به خاطر ایجاد این فرصت برای حقیر اعلام می‌دارم.

و از همسر گرامی‌ام به خاطر تشویق‌های دائمی و صبر و شکیبایی بر کثرت مشغله و کمبود اوقات فراغت، خاضعانه سپاسگزارم.

۱۹ خرداد ۱۳۸۵

شب شهادت حضرت فاطمه علیها السلام

حامد رحمت کاشانی

مقدمه مؤلف:

مقدمه مؤلف:

ستایش خداوندی را سزااست که پروردگار جهانیان است و درود و سلام به روان پاک سرورمان پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و خاندان طاهرینش علیهم السلام باد.

محمد حسین بن محمد بن محمد حسین حسینی حسینی - که خداوند از گناهانش بگذرد - می گوید:

این کتاب حاصل امکاناتی است که خداوند برایمان فراهم نمود و توفیق داد تا بتوانیم بخشی از روایت‌هایی را که محدثان مسلمان درباره‌ی رفتار و منش پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله روایت کرده‌اند را با توجه به آنچه وقت محدودمان اجازه داده و دست کوتاه پژوهش یافته جمع‌آوری نماییم. از خداوند متعال می‌خواهیم که به فضل خود ما را در راه عمل به رفتار محمدی صلی الله علیه و آله و پیروی از سیره نبوی توفیق دهد.

که خدای سبحان فرموده:

«همانا رفتار پیامبر برای شما الگویی نیکو می‌باشد.»^۱

و پیامبر صلی الله علیه و آله در وصیتش به امام علی علیه السلام فرمود:

... ششم آنکه در نماز و روزه و صدقه به روش من عمل کنی.

امام علی علیه السلام نیز فرمود:

هر کس خود را به آداب الهی بیاراید خداوند او را به رستگاری جاودانی خواهد رساند.

فصل
در
آداب

امام صادق علیه السلام هم فرمودند:

من خوش نمی دارم انسانی را که بمیرد در حالی که بخشی از سنت پیامبر را عمل نکرده باشد.

و این که تخلق به اخلاق پیامبر صلی الله علیه و آله و مزین کردن کارها به ظاهر و باطن سنت نبوی، کمال نهایی و غایت آرزوی یک مسلمان است و سعادت دنیا و آخرت را در پی دارد.

ما در این کتاب به نقل آنچه در مکروهات روایت شده است نپرداخته ایم. زیرا معتقدیم که هیچ مکروه و مباحی از آن جهت که مباح و مکروه است از ایشان سر نزده و عقل و نقل بر گفتار ما صحه می گذارند. [که اگر از حضرتش مباح یا مکروهی نیز نقل شده به دلیل خاصی بوده است.]

و با خود شرط کردیم که به خاطر رعایت اختصار اسناد روایات را حذف کنیم. البته نام کتابها و نویسندگانشان را ذکر کردیم و بین روایات مسند و مرسل تفاوت قائل شدیم تا محقق نیز به آسانی بتواند به مصادر اصلی آنها دست یابد.

شمائل آن حضرت را نیز هر چند از موضوع این کتاب خارج است به خاطر تیمن و تبرک آوردیم تا ما را هرچه بیشتر به اخلاق نبوی رهنمون سازد، اما از پرداختن به جزئیات اتفاقات خودداری نمودیم و بیشتر به کلیات اخلاق آن حضرت اکتفا کردیم. و تنها خداست که می توان از او یاری خواست.